



รายงานสรุปการรับคณะ JAIS GLIK SPRING 2018

โครงการพัฒนาอดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
และโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ บ้านปางมะหัน จ.เชียงราย
ระหว่างวันที่ 21 – 25 พฤษภาคม 2561

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	- หลักสูตร Global Leaders for Innovation and Knowledge สำหรับผู้เข้าร่วมที่เป็นผู้บริหารระดับกลางขององค์กรต่างๆ จัดโดย Fujitsu-JAIS Foundation - เน้นเรื่องการสร้าง Practical Leader โดยใช้กรอบทฤษฎีเรื่อง Knowledge Creation ของ Dr. Ikujiro Nonaka มาใช้เป็นแกนหลักสูตร - ความร่วมมือระหว่าง Fujitsu-JAIS Foundation กับมูลนิธิฯ มาตั้งแต่ปี 2556 จัดหลักสูตรปีละ 2 ครั้ง คณะเดินทางมาประเทศไทยช่วงเดือนพฤษภาคม และพฤศจิกายน - โครงการพัฒนาอดอยตุงฯ และโครงการปลูกป่าฯ บ้านปางมะหัน เป็นห้องเรียนสำคัญของหลักสูตรใน Thailand Module
วัตถุประสงค์	- เข้าใจหลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง โครงการพัฒนาอดอยตุงฯ และโครงการขยายผล (เน้นประเด็นเรื่องความเป็นผู้นำ (Phonetic Leader) และนวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation))
ระดับเนื้อหา	4
องค์ประกอบคณะ	- Dr. Ryoko Toyama ผู้อำนวยการหลักสูตร - Mrs. Kumiko Iguchi ผู้จัดการทั่วไป Fujitsu-JAIS Foundation - Mrs. Naho Yokoji ผู้สังเกตการณ์ - ผู้เข้าร่วมจากประเทศ ญี่ปุ่น, อินโดนีเซีย, ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย, กัมพูชา, นิวซีแลนด์, จีน, ไต้หวัน, เวียดนาม, เมียนมาร์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 ท่าน
เจ้าหน้าที่รับคณะ	- ผู้บรรยายหลัก คุณสลักจิต มั่นธรรมรักษา - ผู้บรรยายและจัดกระบวนการเรียนรู้ คุณณัฏฐพร ชันติสิทธิ์ ผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ - น.ส.กนกวรรณ รัชตัญญุทิพย์ - น.ส. วิภาวดี พิมลธิกุล - นายอาหมือ เบเซกู



หมายเหตุ	- คณะร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ หม่อมหลวงจิตติ ติศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
----------	---

2. กำหนดการ

Schedule for Study Visit of JAISMS – GLIK SPRING 2018
The Mae Fah Luang Foundation
Chiang Rai, Thailand
21st – 25th May 2018

Time	Schedule	Remarks
<u>Monday, 21st May 2018</u>		
18.20	Pick up at the Mae Fah Luang International Airport	• PG 235
18.50	Depart for Doi Tung Development Project	
19.50	Arrive at Doi Tung Development Project Check in at Doi Tung Lodge	
<u>Tuesday, 22nd May 2018</u> <i>Upstream and Midstream Development</i>		
7.00	Breakfast	
9.00	Introduction to the study visit at Doi Tung Briefing on the overview of Doi Tung Development Project and the Mae Fah Luang Foundation Visit the Project's database centre - Since 1988, the centre has been keeping track of socioeconomic and environmental data to assess the project's accountability and development progress. Q&A	
10.00	Visit the Hall of Inspiration – The exhibition shows the characters, philosophies, and working principles of the Royal family, as well as their diligence to find	



	ways to improve the lives and livelihoods of the Thai people in all corners of the Kingdom through simple but effective works. It also shows how the members of the family inspired each other, and how their examples can inspire so many others	
11.00	Talking session with the old generation of Doi Tung	
12.00	Lunch	

13.00	Depart for Navuti Company's coffee and macadamia plantation Site 1.	
13.10	Visit Navuti Company's coffee and macadamia plantation Site 1, & value-added processing factory . Founded in 1989, Navuti is one of the first public-private partnership and Social Enterprise in Thailand.	
14.10	Depart for the Cottage Industry Centre and Outlet	
14.40	Visit Cottage Industry Centre and Outlet – This “mid-stream” phase of development combines local wisdom, particularly of local women, and modern know-how and adds exponential value to hand-made products, making them highly marketable locally and internationally. • Weaving Factory • Mulberry paper Factory • Coffee Roasting Facility • Ceramic Factory	
16.40	Depart for Doi Tung Development Project	
18.00	Dinner	
19.00	Reflection Workshop	
<u>Wednesday, 23rd May 2018</u>		
<i>Downstream Development</i>		
7.00	Breakfast	
8.00	Visit Kha Yang Patthana School : the Model School – This model school combines the Montessori Method, use of technology, and an indigenous curriculum to fit	



	local needs.	
9.00	Briefing on Education development	
10.00	Depart for the Sub-district Administrative Organization Office	
10.15	Talking session with local authority and community leaders as well as the new generation of Doi Tung (Sub-district Administrative Organization: SAO)	
11.45	Depart for Doi Tung Development Project	
12.00	Lunch	
13.00	Visit the Royal Villa - The royal residence of HRH the late Princess Mother formerly served as the base of operations and was used to closed observe the development progress. It has since been transformed into a symbol of the Princess Mother's commitment to improving living conditions for the people	
14.00	Discussion on leadership and practical wisdom with M.L. Dispanadda Diskul, Chief Executive Officer, the Mae Fah Luang Foundation	
15.00	Coffee break	
15.15	Reflection Workshop	
18.00	Dinner	
Thursday, 24th May 2018		
<i>MFLF Leaders, Continuity and Extension Project</i>		
07.00	Breakfast	
08.00	Depart for Pang Mahan Reforestation site - This extension reforestation project from Doi Tung defines the "upstream phase" of development which emphasizes collaboration and trust building with communities and local authorities, instilling in them a sense of project ownership; effective use of natural resource and existing local wisdom to sustain their well-being; and the importance of coexistence between people and nature.	
10.00	Visit Pig Bank at Pang Mahan Village	



11.00	Briefing on Mae Fah Luang Reforestation Model	
12.00	Lunch	
13.00	Discussion with local leaders and representatives	
14.00	Preparation for an activity with local community	
14.15	Participate in local development activity with local community	
16.30	Depart for the Doi Tung Development Project	
18.30	Dinner	
19.30	Reflection Workshop	
<u>Friday, 25th May 2018</u>		
07.00	Breakfast	
09.00	Briefing on the work of Mae Fah Luang Foundation in Sustainable Alternative Livelihood Development beyond Doi Tung	
10.30	The wrap-up session by Prof. Ryoko Toyama	
12.00	Lunch	
13.00	The wrap-up session by Prof. Ryoko Toyama (cont'd)	
15.00	Depart for the military base	
16.15	Visit the military base	
17.30	Depart for the Mae Fah Luang International Airport	
19.05	Depart for Bangkok	• PG 236



3. สรุปเพื่อหาและประเด็นการศึกษาดูงาน

วันจันทร์ 21 พฤษภาคม 2561

- รับฟังบรรยายสรุปโครงการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงและโครงการขยายผล



รับฟังบรรยายสรุปหลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง โดยคุณสลักจิต มั่นธรรมรักษา และเริ่มกระบวนการเรียนรู้และ
ศึกษาดูงาน ณ ห้องประชุมวีไอพี อาคารเอนกประสงค์

- เยี่ยมชมหอแห่งแรงบันดาลใจ



เยี่ยมชมหอแห่งแรงบันดาลใจ



- ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้อาวุโสของโครงการพัฒนาอยตุงฯ



ร่วมพูดคุยกับผู้อาวุโสของโครงการพัฒนาอยตุงฯ 1. นางเพ็ญณี พรหมบุตร ชาวไทยใหญ่
2. นายชำนาญ โสภณอำนวยกิจ ชาวอาข่า 3. นาย จะคือ ลาหู่

ประเด็นคำถาม-ตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	ก่อนที่จะมีโครงการพัฒนาอยตุงฯ ชาวบ้านในพื้นที่ทำอาชีพอะไร และเพราะอะไร	● ชาวบ้านในพื้นที่ส่วนใหญ่ ปลูกฝิ่น ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และล่าสัตว์ป่าปลูกข้าวไร่ไว้กินในครอบครัว เพราะ ต้องดำรงชีวิตอยู่อย่างหวาดกลัวในป่าเท่านั้น ไม่สามารถออกจากพื้นที่ได้ การปลูกฝิ่นจึงเป็นการสร้างรายได้ให้ครอบครัวเพียงทางเดียวเพราะเมื่อปลูกฝิ่นเก็บผลผลิตแล้วจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงที่ แต่ก็ต้องเสี่ยงถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับ ● “ทุกวันนี้สบายแล้ว งานก็มีทำมีเงินใช้ ข้าวก็มีกิน ลูกหลานก็มีที่เรียน”
2	ทำไมจึงเชื่อว่า โครงการพัฒนาอยตุงฯ จะเข้ามาพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ได้	● เจ้าหน้าที่โครงการเข้ามาทำงานร่วมกับชาวบ้าน สอนงานให้ชาวบ้าน อีกทั้งยังได้สิทธิทางสังคมเพิ่มขึ้น มีที่อยู่อาศัย, การศึกษา, และสาธารณสุขบริการเป็นต่างๆ ● เห็นผลเป็นรูปธรรม
3	หากทราบว่ามีคนในหมู่บ้านติดยาจะทำอย่างไร	● ใช้กฎระเบียบชุมชน, ดักเตือนหากยังทำผิดเป็นครั้งที่ 2-3 จำเป็นจะต้องลงโทษให้ออกจากหมู่บ้าน แต่หากปรับปรุงตนเองโดยเลิกยาได้ก็จะพิจารณาให้กลับเข้ามาใหม่ได้



4	อะไรคือสิ่งที่โครงการฯ ทำแล้ว ชาวบ้านไม่ชอบ	บางครั้งกฎระเบียบจากทางโครงการฯ กำหนดก็ทำให้เกิดความไม่สะดวกบ้างแต่ก็ไม่เดือดร้อนอะไร
5	อะไรคือสิ่งที่โครงการฯ ทำแล้ว ชาวบ้านชอบและอยากให้ทำต่อไป	ชอบที่โครงการให้โอกาส และคอยสนับสนุนเรื่องการศึกษาของลูกหลานชาวบ้านในพื้นที่ ถ้าโครงการไม่ช่วยสนับสนุน คนรุ่นใหม่ของดอยตุง ก็คงไม่มีโอกาสพัฒนาดอยตุงได้ดั่งอย่างทุกวันนี้

- ศึกษาดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ บริษัทนุติ ไซต์ 1



เยี่ยมชมแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย และกาแฟอาราบิก้า ดอยตุง ณ บริษัทนุติ ไซต์ 1

ประเด็นคำถาม-คำตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	ได้ค่าจ้างแรงงานรายวันปลูกป่า อนุรักษ์เท่าไร	โครงการปลูกป่าเศรษฐกิจเริ่มจากการจ้างงานชาวบ้านในพื้นที่ด้วยค่าแรงงานวันละ 40 บาท
2	ปัจจุบันมีชาวบ้านเป็นเจ้าของแปลง ปลูกแมคคาเดเมียในโครงการกี่ราย	- ยังไม่มี เนื่องจากแมคคาเดเมียเป็นพืชที่ต้องใช้เงินลงทุนสูงดูแลรักษายากและความเสี่ยงสูง ให้ผลผลิตช้า เกินกว่ากำลังที่ชาวบ้านสามารถดูแลได้ ทางโครงการฯ จึงยังเป็นผู้รับความเสี่ยงนี้เองก่อน - สำหรับกาแฟอาราบิก้าให้ชาวบ้านดูแลเองแล้ว
3	ทำไมต้องปลูกกาแฟอาราบิก้า	เนื่องจากกาแฟอาราบิก้าเป็นพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ ที่มีความสูง 800 เมตรขึ้นไปจากระดับน้ำทะเลและสามารถแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าได้



		อีกทั้งเป็นพืชที่ปลูกได้ป่าได้ด้วย
4	ชาวบ้านขายกาแฟให้ใคร	• ชาวบ้านสามารถขายเมล็ดกาแฟเชอรี่ให้กับโครงการตามจุดรับซื้อของโครงการฯ ที่กระจายตามหมู่บ้านในราคาที่เทียบกับราคาตลาด
5	ชาวบ้านไม่ขายกาแฟให้โครงการฯ ได้หรือไม่	• ชาวบ้านสามารถขายกาแฟให้กับพ่อค้ารายอื่นได้ หน้าที่ของดอยตุงคือ การเชื่อมชุมชนดอยตุงกับระบบเศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศและโลก ดังนั้น หากชาวบ้านมีทางเลือกในการหาตลาดได้เองถือเป็นเรื่องดีเพราะแสดงว่าเขาเหล่านั้นมีศักยภาพ

- ศึกษาดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ



ศึกษาดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ โรงงานทอผ้า โรงงานกระดาษสา โรงงานคั่วกาแฟ โรงงานเซรามิก



ประเด็นคำถาม – ตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	ทำไมป้าคำจึงมาทำงานในโครงการฯ	ป้าเคยไปทำงานต่างจังหวัดกับสามี ทำงานในโรงงานลำบากมาก อดมือกินมือเพราะต้องเก็บเงินมาส่งเสียเลี้ยงดูครอบครัว ที่อยู่ทางนี้ เหนื่อยและคิดถึงครอบครัวเพราะต้องอยู่ห่างกัน พอมีข่าวว่ามีโครงการปลูกป่าจ้างชาวบ้านปลูกป่า ก็เลยกลับมาทำงานที่บ้าน อย่างน้อยก็ได้กลับมาอยู่ใกล้ลูกๆ
2	ป้าคำมาเริ่มงานในโครงการได้อย่างไร	ปลัดบุญชอบ และคุณชาย (ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล) ท่านมาถึงที่บ้านป้า เพื่อมาชักชวนให้ไปทำงาน เพราะอยากตั้งกลุ่มทอผ้า ให้ป้าไปชักชวนเพื่อนๆ มาเข้าร่วมกลุ่ม จนเกิดเป็นโรงงานทอผ้ามาจนถึงทุกวันนี้
3	ทำไมป้าคำถึงเชื่อมั่นในโครงการพัฒนาด้วยตุงฯ	สิ่งที่ทำให้ป้าคิดว่าต้องมา คือโครงการนี้เป็นโครงการของสมเด็จพระเจ้า
4	ทำไมต้องทำกระดาษสาแบบญี่ปุ่น	เพราะการผลิตกระดาษสาแบบญี่ปุ่นเป็นอีกช่องทางที่ทำให้เราเพิ่มมูลค่าให้กับกระดาษสาได้ เพราะกระดาษสาแบบญี่ปุ่นผลิตได้ปริมาณมาก และเร็วกว่าการผลิตกระดาษสาแบบไทย
5	กาแฟดอยตุงเป็นที่รู้จักและมีความต้องการทางตลาดสูงจนไม่สามารถผลิตได้เพียงพอ ทำไมจึงไม่ขยายพื้นที่รับซื้อเมล็ดกาแฟ จากพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดเชียงรายด้วยจะได้จำหน่ายได้กำไรมากๆ	- กาแฟดอยตุง คือ กาแฟที่ ปลูก ดูแล เก็บเกี่ยว และแปรรูป จากเมล็ดกาแฟที่เก็บจากต้นกาแฟในพื้นที่โครงการพัฒนาด้วยตุงเท่านั้น - เราไม่ได้เน้นเรื่องของปริมาณ แต่เน้นเรื่องคุณภาพ และเน้นการสร้างงานสร้างอาชีพให้คนในพื้นที่
6	ในการรับซื้อเมล็ดกาแฟเชอร์รี่เรามีวิธีการคัดเลือกเมล็ดกาแฟที่มีคุณภาพอย่างไร	ใช้วิธีการลอยน้ำ คัดเอาเมล็ดกาแฟที่จมน้ำเท่านั้น ส่วนเมล็ดกาแฟที่ลอยน้ำจะคัดออกเพราะเป็นเมล็ดที่ไม่ได้คุณภาพ อาจจะเป็นเพราะมีมอดกาแฟ หรือขนาดเมล็ดที่เจริญเติบโตไม่เต็มที่



7	ทำไมจึงตั้งโรงงานเซรามิก	สมัยก่อนเราเคยนำเศษหญ้าแฝกมาป็นผสมกับดินเหนียวที่หาได้ในพื้นที่นั้นทำเป็นกระถาง จึงเกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาให้บ้านดินเป็นเครื่องปั้นดินเผา จนกระทั่งพัฒนาต่อยอดจนเป็นเครื่องปั้นเซรามิกดอยตุงในวันนี้
---	--------------------------	--

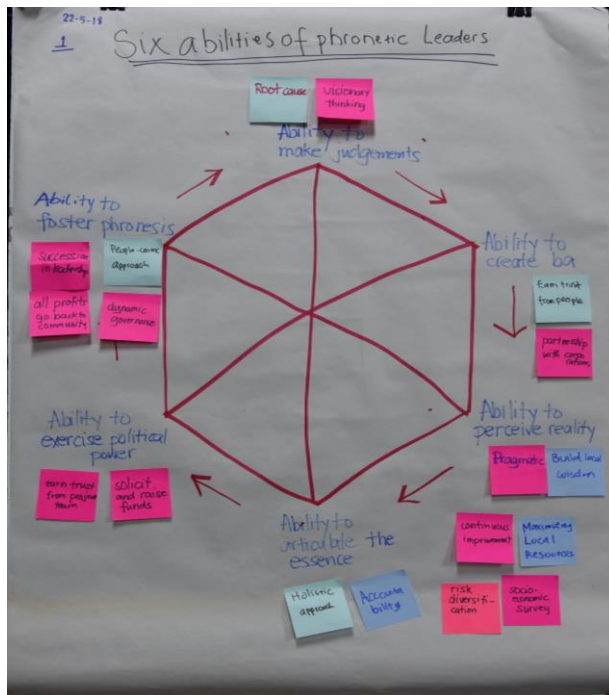
- กิจกรรมสรุปทบทวนประจำวัน ที่ 22 พฤษภาคม 2561

คุณได้เรียนรู้อะไรจากการศึกษาดูงานวันนี้?



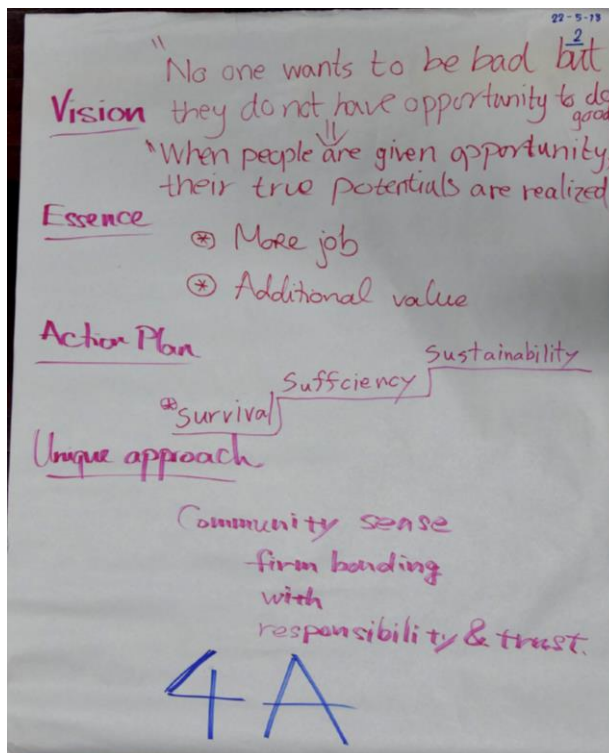
กิจกรรมสรุปทบทวนประจำวัน ที่ 22 พฤษภาคม 2561

กลุ่มที่ 1 Six Abilities of phonetic Leader



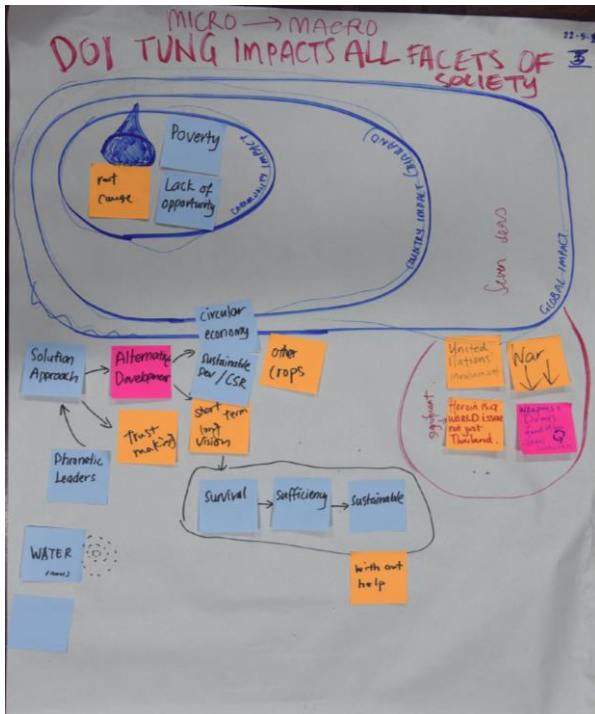
- สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณทรงเป็นผู้นำการริเริ่มก่อตั้งโครงการพัฒนาออยตุงฯ โดยอาศัยหลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาเป็นวิธีการสร้างความไว้วางใจจากชาวบ้าน
- สร้างวิสัยทัศน์ที่ดีให้กับชาวบ้านในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ให้ชาวบ้านมีอาชีพที่ยั่งยืน
- การเก็บข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างงานพัฒนาทั้งทางด้าน สุขภาพ การศึกษา และศิลปวัฒนธรรม

กลุ่มที่ 2 No one wants to be bad but they do not have the opportunity to do good.



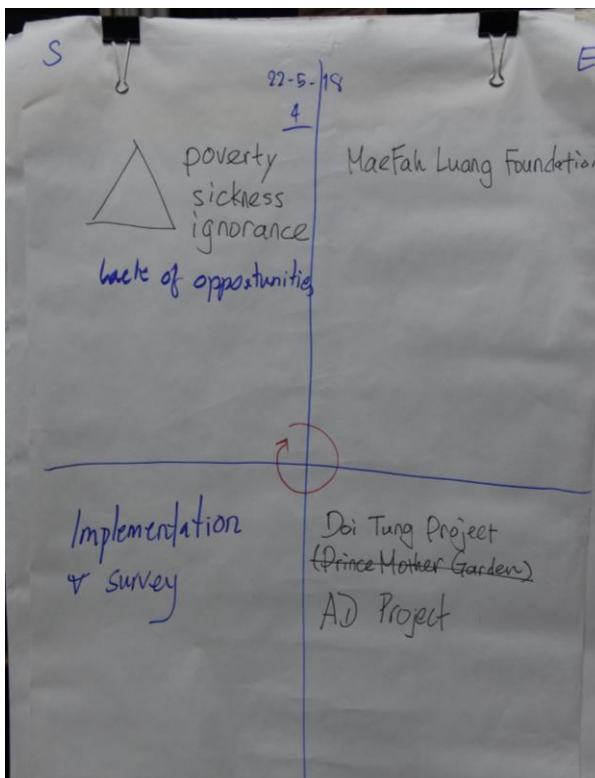
- “ไม่มีใครอยากเป็นคนไม่ดี แต่เขาไม่ดี เพราะขาดโอกาสและทางเลือก”
- โครงการพัฒนาออยตุงฯ เป็นผู้ที่ให้โอกาส และทางเลือกแก่ชาวบ้านในพื้นที่ ในการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ โดยการ จ้างงานชาวบ้าน สร้างงานสร้างอาชีพที่มั่นคง และเพิ่มมูลค่าของสินค้า
- 3 S: Survival/Sufficiency/Sustainability

กลุ่มที่ 3 Doi Tung Impact All facets of society



- ดอยตุง ส่งผลกระทบต่อทุกแง่มุมของสังคม
- สมเด็จพระเจ้า มองเห็นรากเหง้าของปัญหาในพื้นที่โครงการฯ ว่าชาวบ้านประสบปัญหาความยากจนและขาดโอกาสในหลายๆ ด้าน ท่านทรงมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการวางแผนงานพัฒนาให้มีความต่อเนื่องจากดอยตุงในอดีตจนถึงปัจจุบัน
- 3S: Survival/Sufficiency/Sustainability

กลุ่มที่ 4 Poverty sickness ignorance



- หลักการพัฒนาที่แก้จากรากเหง้าของปัญหา ความเจ็บป่วย, ความยากจน, ความไม่รู้ ซึ่งการจะทราบ ว่าชาวบ้านต้องการความช่วยเหลือเรื่องเหล่านี้ จะต้องลงพื้นที่จริงเพื่อศึกษาเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านด้วย เพื่อทราบปัญหาจึงหาทางแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด
- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงสืบสานพระปณิธานของสมเด็จพระเจ้า และไม่เพียงแต่พัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่เท่านั้น ปัจจุบันโครงการพัฒนาโดย ดอยตุง โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงยังมีโครงการขยายผลนำหลักการพัฒนามตามตำราแม่ฟ้าหลวง ไปช่วยเหลือพื้นที่อื่นๆในและต่างประเทศด้วย



วันพุธที่ 23 พฤษภาคม 2561

- ชมการเรียนการสอนแบบ Montessori ณ โรงเรียนบ้านเขาแห่งพัฒนา



ฟังบรรยายสรุปเรื่องการพัฒนาการศึกษา และเยี่ยมชมโรงเรียนบ้านเขาแห่งพัฒนา

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	เด็กนักเรียนในโรงเรียนมาจากที่ไหนบ้าง	• หมู่บ้านเขาแห่งพัฒนา (ลาหู่) • หมู่บ้านป่าคา (อาข่า) • หมู่บ้านสีหลัง (อาข่า) • หมู่บ้านปากกล้วย (ลาหู่ – อาข่า) • หมู่บ้านป่าซางนาเงิน (อาข่า) • หมู่บ้านลาบา (ลาหู่)
2	การศึกษาแบบ Montessori มาจากที่ไหน	• การศึกษาแบบ Montessori เป็นแนวทางของแพทย์หญิง Maria Montessori ชาวอิตาลี เน้นให้



		การศึกษากับเด็กโดยไม่ใช้บอกให้ทำ แต่ปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้และเจริญเติบโตไปตามธรรมชาติ
3	การเรียนการสอนแบบ Montessori มีลักษณะเด่นอย่างไร	• การสอนแบบ Montessori เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ของเด็กให้เหมือนเป็นบ้านโดยมีครูเป็นผู้สนับสนุน ให้เสรีภาพกับเด็ก ให้คำปรึกษาและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
4	เด็กที่เรียนแบบ Montessori แตกต่างจากเด็กที่ไม่ได้เรียนแบบ Montessori อย่างไร	• (เรียน) เด็กมีสมาธิ มีความเป็นผู้นำ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความรับผิดชอบ • (ไม่เรียน) เด็กช่วยเหลือตนเองไม่ได้เพราะไม่ได้ผ่านการฝึกฝนมากเท่าเด็กที่เรียน ไม่กล้าตัดสินใจ ต้องรอครูเป็นผู้คอยบอกและตัดสินใจให้ ทำให้เด็กขาดความมั่นใจ
5	ยกตัวอย่างสิ่ง que นักเรียนสามารถช่วยเหลือตัวเอง	• การเตรียมอุปกรณ์ใช้รับประทานอาหารกลางวันของตนเองเมื่อถึงเวลา • การจัดโต๊ะอาหารตามกลุ่มของตัวเอง • การนั่งรับประทานอาหารเองตามที่ครูกำหนดให้

- ร่วมพูดคุยกับ คนรุ่นใหม่และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง



ร่วมพูดคุยกับ คนรุ่นใหม่และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง



ประเด็นคำถาม-ตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	ทำอะไรให้คน 6 ชนเผ่าในพื้นที่อยู่ร่วมกันได้	• อบต.ให้ความสำคัญในการส่งเสริมด้าน ศาสนา และวัฒนธรรมชนเผ่าของทุกเผ่าให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมเพื่อลดช่องว่างของระดับชั้นให้ทุกคนเกิดความสามัคคีกัน
2	อบต.มีส่วนช่วยส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมของชาวบ้านในพื้นที่หรือไม่ อย่างไร	• สนับสนุนค่าวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสินค้าหัตถกรรมบางส่วน และหานักออกแบบและผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรมมาให้คำแนะนำกับชาวบ้านเป็นแนวทางในการพัฒนาฝีมือในการสร้างสรรค์ชิ้นงานหัตถกรรม
3	ชีวิตความเป็นอยู่ตอนนี้แตกต่างจากอดีตอย่างไร	• ก่อนที่จะมีโครงการพัฒนาตอยตุงฯ ชาวบ้านในพื้นที่ทำอาชีพเกษตรกรรม ปลูกฝิ่นขาย ตัดไม้ทำลายป่าเพื่อการจับจองพื้นที่เพื่อทำการเกษตร บ้านที่อาศัยอยู่ก็ไม่มั่นคงแข็งแรง ไม่มีน้ำปะปา ไฟฟ้าถนน ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ • ปัจจุบันคนบนพื้นที่ตอยตุงฯ มีความสุข ความสะดวกมากกว่าแต่ก่อนเพราะพวกเราได้รับโอกาสให้มีบัตร คพต.สามารถเดินทางไปไหนมาไหนได้สะดวก มีสัญชาติ เสมือนเป็นคนไทยคนหนึ่ง มีอาชีพและมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว
4	นร.ทุนที่ได้รับทุนจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงกลับมาทำงานในพื้นที่บ้างหรือไม่	• บางส่วนที่กลับมาทำงานในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ ทั้งเป็นครู ในรร. ในเขตพื้นที่โครงการ ทำงานในโครงการฯ ทำงานที่ อบต. แม่ฟ้าหลวงและบางส่วนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ เช่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน และออสเตรเลีย เป็นต้น
5	อยากเห็นอนาคตของคนในพื้นที่เป็นอย่างไร	• อยากเห็นชาวบ้านช่วยเหลือเกื้อกูลกัน บริหารจัดการดูแลกันเองได้โดยอาศัยกฎระเบียบอย่าง



		เคร่งครัด เด็กในพื้นที่ได้รับการศึกษาและจบการศึกษาเป็นคนรุ่นใหม่อย่างมีศักยภาพและสุขภาพอนามัยที่ดีของคนในพื้นที่
6	บนพื้นที่โครงการประสบปัญหาเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บของคนในพื้นที่หรือไม่ และมีโรคใดบ้าง	ในอดีตคนในพื้นที่ที่อยู่กันอย่างยากลำบากเด็กเล็กไม่ได้ทานขนม ทานแต่นมแม่จึงไม่มีปัญหาโรคภัย แต่ด้วยความเจริญและยุคสมัยที่เปลี่ยนไปเด็กในพื้นที่มีปัญหาโรคอ้วนในเด็กและเป็นเหตุของโรคเบาหวานอีกด้วยทำให้ อบต.ต้องมีการรณรงค์ให้มีสถานที่ออกกำลังกายในพื้นที่เพื่อรองรับในจุดนี้
7	มีกลยุทธ์อย่างไรในการบริหาร อบต.	อบต.แบ่งงานแบ่งหน้าที่กัน ทีม ไม่ได้มองว่าการทำงานที่ดี ทำแล้วต้องได้รางวัล แต่มองว่าคนในพื้นที่ที่เราเข้าไปพัฒนา มีปัญหาในด้านไหน คนในพื้นที่ต้องการอะไร และการช่วยชาวบ้านต้องช่วยให้เขาอยู่ได้อย่างยั่งยืนไม่ติดการพึ่งพาคนอื่น ๆ มากเกินไป เพราะต้องทำยที่สุดคนในชุมชนก็คือคนที่สามารถดูแลคนในชุมชนของตนเองได้ดีที่สุด
8	ทำไมเรียนจบแล้วถึงกลับมาทำงานที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ (ถามนักเรียนทุน)	เพราะเป็นคนในพื้นที่ ได้รับทุนการศึกษาจากโครงการฯ และที่สำคัญผมเกิดในพื้นที่นี้ อยากทำงานอยู่ใกล้บ้านและใกล้ครอบครัว การที่ได้ทำงานพื้นที่คือสิ่งที่ทำให้มีความสุข
9	อบต. มีการเชิญหน่วยงานรัฐหรือเอกชน มาช่วยเหลือสนับสนุนด้านการเงินบ้างหรือไม่	เนื่องจากเป็นพื้นที่พิเศษ สิทธิที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกินไม่สามารถใช้คำประกันกู้ยืมได้ จึงขอรับการสนับสนุนในรูปแบบอื่นๆ แทน เช่น โครงการก่อสร้างห้องสมุดชุมชน สร้างฝายทดน้ำเพื่อการเกษตร
10	อบต.มีส่วนช่วยในการสนับสนุนด้านการศึกษาอย่างไรบ้าง	- สนับสนุนด้านการเรียนภาษาไทย จีน และอังกฤษ - สนับสนุนงานด้านศิลปวัฒนธรรมชนเผ่า - รับสมัครคนรุ่นใหม่ในพื้นที่เข้าทำงานใน อบต.



		สนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน
11	ลักษณะของผู้นำที่ดีเป็นอย่างไร	รักบ้านเกิดรักที่จะพัฒนาบ้านเกิดของตนเองได้ มีทัศนคติที่ดีกับชาวบ้าน เคารพความคิดเห็นของส่วนรวม เป็นตัวกลางที่คอยประสานให้เกิดความปรองดองเห็นภาพงานพัฒนาไปในทางเดียวกัน เพราะต้องเข้าใจในบริบทของที่นี่ว่า เราเองไม่สามารถอยู่ได้โดยปราศจากเผ่าอื่นๆ เช่นกัน

- ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ม.ล. ดิศปนัดดา ดิศกุล



ประเด็นคำถาม-คำตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	How to create growth and empower people.	- To be empowered is to be able to decide, not be afraid to share your opinion and act on what you believe it is right. In order to do that, environment plays an important role. - Development is all about communication. Before you communicate, you need to



		genuinely understand them, their condition, feeling, motivation, etc. • Like growing a child. If you tell them 1, 2,3 he/she will remember but does not understand the process and why he/she has to do so • The difficult part is to separate your mind from their mind without bias and mixing attitudes. • Money is easy to give and easy to lose. Knowledge is not easy to give, but stay forever. We try to create activates for them to try, to learn to empower them.
2	How to keep people to stay away from drugs.	• The 2nd and 3rd generation were taught by the 1st generation who know the 1st hand what they have to suffer and be followed by the law enforcement. The knowledge passes on even though the intensity may be less. For us it is easier to communicate with them. • Nowadays we have kid's camps (9 – 12 yr.) to educate them about the danger of drugs, choices and consequences of drugs and learn from them. How drugs can approach to them by traders, peers, older classmates and what should be their response to that will be mentioned.
3	How to communicate with people.	• Communication is easy. You can communicate with anyone it the world but do they believe you, that's the question. • Who do you normally believe? Why family



		and good friends? It is because of respect, trust, bond, relationship, etc. just write all those down and build your communication based on that. • How do you earn the trust? For me, consistency, truthfulness, keeping principles; right is right and wrong is wrong, and staying on the path. If you can do this, you will not have many friend, but you will be a good communicator.
4	MFLF in the next 10 – 20 years.	• When the Princess Mother passed away the late King told my father not to let people forget about her. A statue, a book could be options. For us, we ask ourselves why the late King would love her to be remembered. It is not because of the face or the name but it is about what she has done for the country. • 60 years ago we are the country with conflict and different political ideas. What the late King and the Prices Mother have done is to reunite the country. We want to keep the essence of their work. • Our vision is to continue to expand the work that she has done; the development approach. We can do it 2 ways; one is to disseminate to people like what we are sharing with you, the other is to integrate to the curriculum in the university. • If we look into people in this world, the gap between the rich (2%) and the poor (98%) is



		wider and wider. There are so many shareholders not stakeholders in this world. Despite the knowledge, the growth, we leave many people behind. The foundation, therefore see our contribution to close this gap, by creating the tangible knowledge to pass on and equip people with education and right mindset; common goodness in Prof. Nonaka's terms
5	What is your view about transfer the ownership of Doi Tung Development Project to local community?	• We set our goal that this year for the transfer, but we have tested the idea 6 – 7 years ago and we found a surprise feedback that local villagers did not want us to leave them. They were happy working like this, even though some may want and start having their own business. • It is the ambition and the ego of the management to think that by transferring everything is the success, but we forgot to ask a simple but important question if they want it or not. • 2 -3 years ago I had thought a lot about this. Transferring might equal to giving them risk. We want them to be happy holding their own future, so I ask myself and found the answer that we need to improve our workplace instead. We don't have to transfer but we can treat them like an owner for the factory and we have been doing this for few years. We go back to improve the operation, wider the



		margin, improve efficiency and compensation for people to make them happy and earn more income. I want Doi Tung to be the top employment destination in the north with training, life after work, benefits, fair assessment, and low bureaucracy. • There are many local entrepreneurs who have ability to own the business and we bring them to join the Festival called the Color of Doi Tung end of the year. We pair them up with Thai designer to help with product designing, and link them to the market.
6	What is your experiences/impression about the Princess Mother?	• I never have an experience to work with the Princess Mother directly. She passed away before I joined the foundation but I have been travelling and working with my father see my life. I think she is a very hands-on person. She did not spend time a lot at the palace. She spent time with people and every time she went to villages, she always had people meet her at the town hall and talked to them. • I learn that whatever title you may hold, people judge you from what you have done; consistency, commitment, determination and genuine human being • My father is the type that Prof. Nonaka said he is endless to the highest point. The second time I work for him will never be the same. It has to be better. He does not get swayed by external factors. He is very



		straight. If I do something wrong, he will judge me as an employee not as a son. He is a great leader who understand people.
7	Will you allow local farmers to sell lower quality coffee at lower price to the people outside?	It's about choices. I cannot prevent people selling product to other market. It is free market. What we are trying to do is to educate people to keep up the quality of the product, to take a good care of the coffee farm because at the end of the day, if you do not compete on quality in Thailand for any products, in the few years you will not be able to compete on wages. This is the way we want to go and convey the message to them. Myanmar is growing coffee. They have better altitude. They just do not have the road for transportation yet, but if one day they get everything, only the quality of coffee will retain the business. We, therefore want to sell our coffee to the people who appreciate the quality. We purchase only the up-to-standard coffee. We try to empower people, so we need to keep the principles and they have to abide to and be discipline.
8	Challenges of being a leader and engage the young generation	1) I may have an idea, but people with more experienced in the less senior position may choose to follow me or not 2) To govern and make sure the policies be executed the right way - People may not trust me enough to follow, so it have to be more engage, try to



		communicate more, repeat the same messages like a broken record and spend more time in the frontline to see the 1st hand.
9	Do you see any changes in the new generation?	- Kids these days get short-tempered. They want to go outside, want to see the world and go abroad; Taiwan, Korea. Hong Kong. People in the village perceive that coming back from oversea, buying house, and having money is an interesting progress of their people by comparison to those who work for the project. I want change - They are very smart and talkative. We have youth leadership programme, scholarship program to engage the young and the community.
10	I work with the project supporting handicrafts for ladies in China. Who would be the target market for this type of products?	People nowadays are looking for more functionality and individuality. This could be something we could offer, not by volume. We are looking for people who appreciate the value of it. The product needs to be functional with an accent of ethnicity. If you go to MUJI, they have the store called, Farm MUJI. The products we are talking about are those in this shop and it will be high price.
11	Are the extension projects the same or different from the Doi Tung Development Project?	All are development projects. We use the same approach, engaging people, understanding them, empowering them to create changes by themselves, and ensure that they can take on the project after we



		leave.
12	How to make people live sustainably and make the foundation sustainable?	• This is the question of the world. Sustainability is not a status of the organization, it is a state of mind to carry forward. The meaning of sustainability is to take enough and leave enough for the generation behind. • I do not have the answer for this. You need to look in to how you raise your kids. We need to pick up a little thing, and change little by little. It is also a collective action. No amount of money in this world can be enough for everyone. It is you to tell yourself what is enough.
13	What are the required skills for social enterprise's leader?	• Every leader must have analytical and people skills. For social entrepreneur, you need to have heart/common goodness in heart.
14	Doi Tung business seems to be separated from the private involvement. Do you have any collaboration with private companies?	• We have our own brand, but not everything is on us. We do collaborate with private sector; 6 – 7 companies, for example True and Amway buy our roasted coffee. We export our green bean to Japan. For handicrafts, we do a lot of giftsets for many companies in Thailand. • We try to push our products to the market under our own brand, so we should not do the OEM to other brand to compete with ourselves. • We are now talking to 'Porter' a Japanese



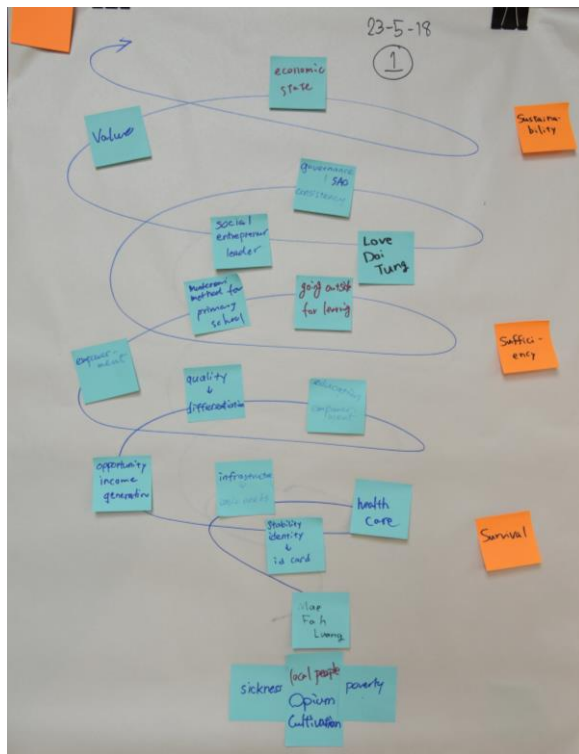
		brand. Hopefully we get a collaboration next year. Also we are relaunching the online channel to sell our products. • One participants also recommends Doi Tung to connect with brand 'Trade A' in Australia.)
--	--	---

- สรุปการเรียนรู้ประจำวัน ที่ 23 พฤษภาคม 2561
- คุณคิดว่ามีนวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) อะไรที่สร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับดอยตุงจากอดีตถึงปัจจุบัน



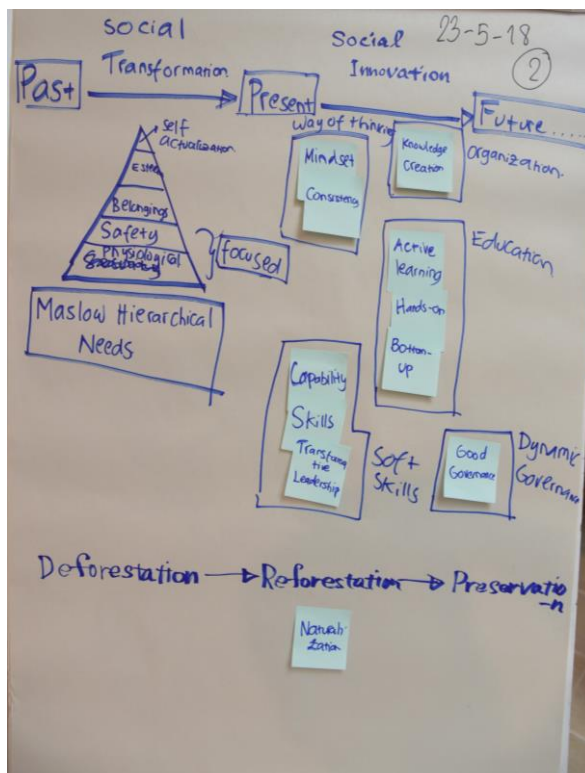
สรุปบทเรียนการเรียนรู้ประจำวัน ที่ 23 พฤษภาคม 2561

กลุ่มที่ 1



- โครงการพัฒนาออยตุงฯ มีแนวทางการพัฒนาแบบรอบด้าน ครอบคลุมทุกปัญหา มีขั้นตอนการแก้ปัญหาและมีการพัฒนาที่สามารถวัดผลได้ เริ่มจากการดูแลเรื่องสุขภาพอนามัยของคนในพื้นที่ให้แข็งแรง การสร้างงานสร้างอาชีพเพื่อมีรายได้ที่มั่นคง และให้การศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

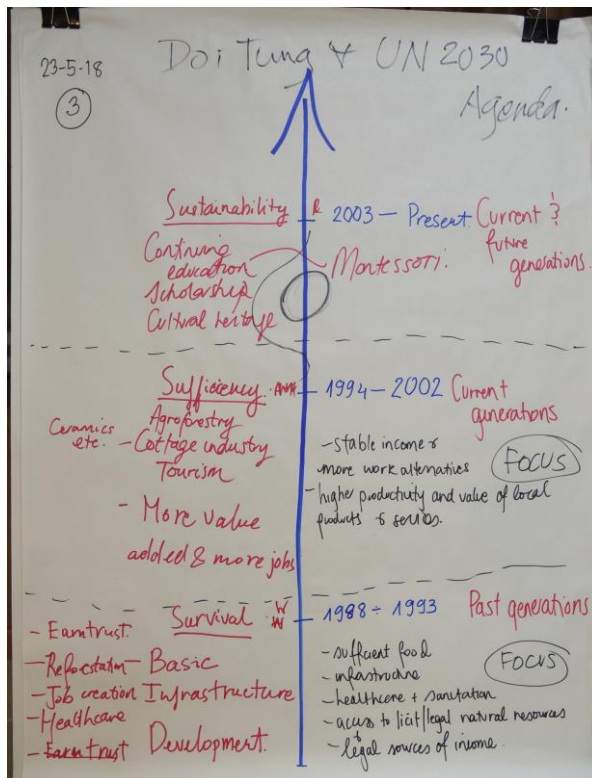
กลุ่มที่ 2



Social Transformation

- อดีต: ปัญหาความยากจน ความเจ็บป่วย และ ความไม่รู้ พื้นที่เสื่อมโทรม ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า ยาเสพติด คนในพื้นที่ ขาดโอกาส
- ปัจจุบัน: คนในพื้นที่ได้รับโอกาส มีความรู้ มีงาน มีอาชีพ ช่วยเหลือตนเองได้
- อนาคต: คนในพื้นที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อย่างยั่งยืนและสามารถเผยแพร่หลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงไปช่วยเหลือคนอื่นๆ ได้

กลุ่มที่ 3



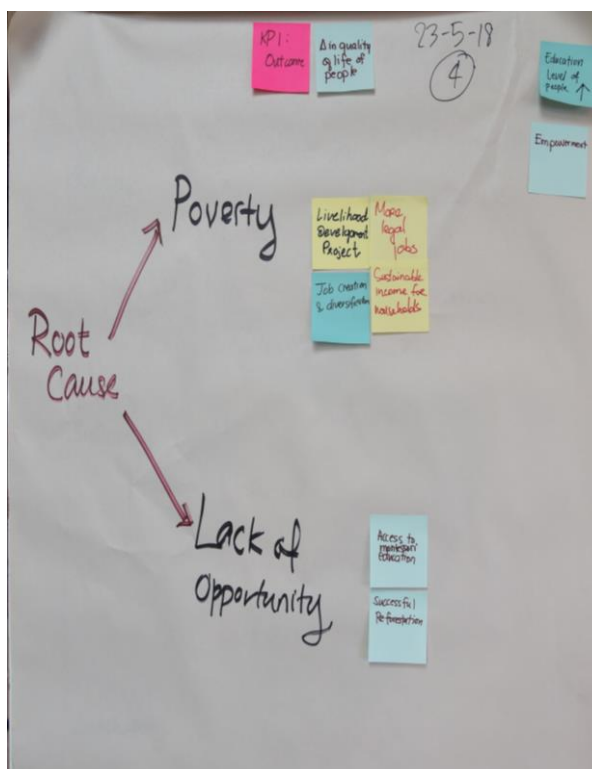
Doi Tung > UN 2030 Agenda

Survival: (1988 – 1993) สมเด็จพระเจ้า เสด็จมาทรงงาน ในพื้นที่ ที่มีปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า จึงได้เริ่มโครงการปลูก ป่าทดแทน เพื่อลดปัญหาพื้นที่เสื่อมโทรม ช่วยเหลือชาวบ้าน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้สร้างความ เชื่อมั่นในการเดินทางงานพัฒนาในพื้นที่

Sufficiency: (1994 – 2002) ชาวบ้าน มีงาน มีอาชีพประจำ จากจากโครงการฯ มีรายได้ มีสุขภาพร่างกายที่ดีจากการส่งเสริมด้านสาธารณสุขให้การศึกษาแก่เยาวชน

Sustainable: (2003 – Present) การดำเนินงานพัฒนาจาก รุ่นสู่รุ่น ในทุกๆด้านอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มที่ 4



A quality life of the people

- การแก้ปัญหาเริ่มต้นที่ คน
- ปัญหาความยากจน: การสอน ให้เขามี ความสามารถไว้เป็นพื้นฐานของการสร้างอาชีพ, มีงานให้ทำหลากหลายตามความถนัดและ ความสามารถ
- การขาดโอกาสในด้านต่างๆ: ให้โอกาสด้าน การศึกษา เพื่อให้เขามีความรู้ สามารถช่วยเหลือ ตนเองได้

วันพฤหัสบดีที่ 24 พฤษภาคม 2561

- รับฟังบรรยายสรุป ณ สำนักงานปลูกป่าปางมะหัน ต.เทอดไทย



รับฟังบรรยายสรุปการปลูกป่าปลูกคน ด้วยวิธีการปลูกป่า แบบไม่ปลูก โดยคุณสลักจิต มั่นธรรมรักษา

- ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกับบเจ้าหน้าทีโครงการพัฒนาและปลูกพืชชาน้ำมัน



พูดคุยกับเจ้าหน้าที่โครงการและตัวแทนชุมชน 1.นายอาก่อง บ่อแฉ่, 2.นายเยอรมิ เจริญจันทมนี
3.นายจำรัส จะซื่อโป, 4.นายดาวิ เสถียรเกริกชัย, 5.นาธีรภัทร จะหะ



ประเด็นคำถาม-คำตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	การขนส่งยาเสพติดในพื้นที่ลดลงจากอดีตหรือไม่	ลดลงมากเนื่องจากมีโครงการปลูกป่า เข้ามาในพื้นที่ทำให้การลักลอบขนถ่ายยาเสพติดทำได้ลำบากขึ้นด้วย
2	ในพื้นที่มีปัญหาเรื่องการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าหรือไม่	- ในพื้นที่โครงการฯ ชาวบ้าน มีกฎระเบียบชุมชนที่บังคับใช้ในการลงโทษผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า - ชาวบ้านมีความรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาป่า ความเป็นเจ้าของและตระหนักถึงความสำคัญของป่าต้นน้ำ
3	โครงการได้มีแผนอบรมเจ้าหน้าที่ปางมะหันให้เป็นเจ้าหน้าที่พิชิตศาสตร์ บ้างหรือไม่	- โครงการมีแผนในการสร้างทีม โดยให้เรียนรู้เรื่องพิชิตศาสตร์จากผู้เชี่ยวชาญ - นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ยังต้องทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องเมล็ดพันธุ์พืชพื้นเมือง และสายพันธุ์ต้นไม้ในพื้นที่เพื่อการพัฒนาคุณภาพป่าในอนาคต
4	มีการทำประชาสัมพันธุ์ การตลาดเพื่อส่งเสริมการจำหน่ายน้ำมันเมล็ดชาหรือไม่อย่างไร	ปัจจุบันนี้เราได้รับซื้อผลผลิตจากชาวบ้านในโครงการด้วยการรับประกันราคากลาง เพราะยังคงอยู่ในช่วงค้นคว้าและวิจัยคุณประโยชน์ของชาน้ำมันก่อน ยังไม่ได้เน้นเรื่องการทำตลาด
5	มีแนวทางการจำหน่ายน้ำมันเมล็ดชาให้กับลูกค้ากลุ่มใดบ้าง	มีบริษัทต่างๆ ต้องการน้ำมันชา เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าเพื่อสุขภาพหลากหลายแห่งแต่เรายังไม่สามารถส่งให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการเนื่องจากยังอยู่ในช่วงการวิจัย

กิจกรรมสร้างฝายอนุรักษ์ร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่บ้านปางมะหัน

วัตถุประสงค์การสร้างฝายอนุรักษ์

1. เพื่อกระจายความชุ่มชื้นในดิน และสร้างระบบควบคุมไฟฟ้าด้วยแนวป้องกันไฟฟ้าเปียกให้แก่พื้นที่
2. เพื่อชะลอการไหลและลดความรุนแรงของกระแสน้ำในลำธาร ไม่ให้ไหลหลากอย่างรวดเร็วและทำให้น้ำซึมลงสู่ดินได้มากขึ้น เพิ่มความชุ่มชื้น ส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศน์ป่าต้นน้ำลำธาร
3. เพื่อกักเก็บตะกอนและเศษซากพืชที่ไหลลงมากับน้ำในลำธารบนพื้นที่ต้นน้ำลำธารซึ่งจะช่วยยืดอายุของแหล่งน้ำตอนล่างให้ต้นเขินช้าลง และทำให้มีปริมาณและคุณภาพของน้ำที่ดีขึ้น
4. เพื่อกักเก็บและทดน้ำไว้เป็นแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคของมนุษย์และสัตว์ป่าตลอดจนเกษตรกรรมของราษฎรในพื้นที่โครงการ

- กิจกรรมสร้างฝายอนุรักษ์พื้นที่ปางมะหัน



คณะ JAIMS GLIK ร่วมกิจกรรมสร้างฝายอนุรักษ์ร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่



- เยี่ยมชมธนาคารสุกร



รับฟังบรรยายสรุปเรื่องการบริหารจัดการธนาคารสุกร โดย คุณ ดาวิ เติเกียรติกริชชัย



ถังหมักอาหารสำหรับใช้เลี้ยงสุกร

ประเด็นคำถาม – ตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	ทำไมต้องมีธนาคารสุกร	• การสนับสนุนให้ชาวบ้านรู้จักการเลี้ยงปศุสัตว์ไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน
2	ทำไมต้องสุกรหมยซาน	• เนื่องจากสุกรหมยซานสีดำชาวบ้านในพื้นที่นิยมใช้ในการประกอบอาหารและทำพิธีต่างๆ



		ตามความความเชื่อ ● เลี้ยงง่าย โตเร็ว ลูกตก
3	มีวิธีบริหารจัดการธนาคารสุกรอย่างไร	● เมื่อได้รับสุกรหมยชานเพศผู้ไป ต้องจ่ายคินเป็นสุกรหมยชานเพศผู้อายุ 45 วัน 1 ตัว ภายใน 3 ปี ● เมื่อได้รับสุกรหมยชานเพศเมีย ต้องจ่ายคินเป็นสุกรหมยชานเพศเมียอายุ 45 วัน 3 ตัว ภายใน 3 ปี
4	ชาวบ้านได้อะไรจากธนาคารสุกรหมยชาน	● ลดรายจ่ายในครัวเรือน เพิ่มรายได้จากการจำหน่ายสุกรหมยชาน และมีเงินออม
5	สุกรหมยชาน 1 ตัว มีลูกได้มากที่สุดกี่ตัว	● 18 – 24 ตัว
6	นำมูลสุกรไปใช้ทำอะไรต่อหรือไม่	● หมักเพื่อทำก๊าซชีวภาพเพื่อทดแทนการใช้แก๊สหุงต้มเพื่อลดต้นทุนการใช้แก๊สหุงต้มในครัวเรือน
7	อาหารที่ใช้เลี้ยงสุกรหมยชานมาจากที่ไหน	● ดันกล้วยที่โครงการสนับสนุนให้ชาวบ้านปลูกเพื่อใช้เป็นอาหารสุกร นำมาสับละเอียดและหมักกับกากน้ำตาล รำข้าวและหัวอาหารสำเร็จรูปเป็นเวลา 7 วัน ก่อนนำมาใช้เลี้ยงสุกร
8	มีบริการในด้านการดูแลสุกรด้วยการทำวัคซีนให้กับชาวบ้านที่ขอรับสุกรไปหรือไม่	● เมื่อก่อนเราเคยทำวัคซีนให้กับลูกสุกรหมยชานก่อนการแจกจ่ายให้กับชาวบ้านที่ร่วมโครงการแต่พบว่า ลูกสุกรที่ทำวัคซีนมีอัตราการเสียชีวิตสูงกว่าลูกสุกรที่ไม่ทำวัคซีน จึงหยุดการให้วัคซีนตั้งแต่นั้นมา



- สรุปบทเรียนการเรียนรู้ประจำวัน ที่ 24 พฤษภาคม 2561

คุณจะนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
หรือปรับใช้กับการทำงานของคุณอย่างไร? (นำเสนอเป็นรายบุคคล)



Mr. Kohei Arai



Ms. Ya-chu Fan

- **(Mr. Kohei Arai)** ผมได้เรียนรู้หลักการทรงงานของสมเด็จพระย่าในการช่วยเหลือชาวบ้านในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ ด้วยหลักการพัฒนาที่เน้นให้ชาวบ้านช่วยเหลือตนเองได้อย่างยั่งยืน เพราะการให้ความช่วยเหลือคนอื่นด้วยการให้เขาได้เรียนรู้และทำเป็นด้วยตนเองจะทำให้เขาอยู่ได้โดยพึ่งพาตนเอง ซึ่งหากผมมีโอกาสได้ช่วยเหลือใคร ผมก็จักจะใช้หลักการเดียวกันนี้ช่วยเหลือเขาเพื่อให้เขาช่วยเหลือตนเองได้
- **(Ms. Ya-chu Fan)** หลังจากการศึกษาดูงานในครั้งนี้ทำให้เข้าใจถึงความสำคัญของการสื่อสาร เพราะการสื่อสารที่ดีไม่ใช่เพียงแต่การสื่อสารให้รู้ความแต่ต้องคำนึงถึงว่าสื่อสารอย่างไรให้เกิดความเข้าใจ ในฐานะที่เป็นครู ตนเองก็จะใช้การสื่อสารกับนักเรียนให้เกิดความรู้ และความเข้าใจและนำไปพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ



Ms. Xioji Zhou



Mr. Daniel Sanjaya

- **(Ms. Xioji Zhou)** ดิฉันทำงานด้านการพัฒนาฝีมือ หัตถกรรมชนเผ่ามานานกว่า 8 ปีมีโอกาสได้เห็นงานหัตถกรรมของชาวเขาในประเทศจีน ที่สวยงามหลากหลายรูปแบบ แต่ยังคงประสบปัญหาด้านการจำหน่ายเนื่องจากเราขาดการประชาสัมพันธ์และสื่อสารให้คนอื่นเห็นถึงคุณค่าและความสวยงามของงานหัตถกรรมชนเผ่า เมื่อได้ศึกษาดูงานที่ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ ได้เห็นว่าชาวบ้านที่ผลิตงานฝีมือต่างๆ ในโรงงานเช่น ผ้าทอ กระดาษสา หรือ เซรามิกก็ตาม มีเรื่องราวเบื้องหลังความสำเร็จและเป้าหมายที่ชัดเจนสร้างความน่าสนใจและเป็นจุดขายของสินค้า ดังที่สมเด็จพระย่าท่านได้ตรัสไว้ว่า “อย่าให้เขาซื้อของเราเพราะความสงสาร แต่ทำให้มีมาตรฐาน ไม่ให้ขาดทุน” จากนี้ดิฉันได้แรงบันดาลใจที่จะกลับไปพัฒนางานของตนเอง และปรับปรุงรูปแบบการประชาสัมพันธ์งานฝีมือของชนเผ่าในประเทศของตัวเองแล้ว
- **(Mr. Daniel Sanjaya)** ผมทำงานที่บริษัทสินเชื่อ ผมมีโอกาสตรวจเอกสารอนุมัติงบประมาณให้กับบริษัท ห้างร้านหรือบุคคลต่างๆ มากมาย ที่ผ่านมามีคนไม่ได้คำนึงถึงว่า เขาเหล่านั้นต้องการเงินไปลงทุนทำอะไรและทำเพื่ออะไร ผมให้ความสำคัญของเอกสารสำคัญต่างๆ ตามกฎระเบียบว่าครบและถูกต้องหรือไม่ ยอดเงินที่ต้องการมีมูลค่าเท่าไร และฐานะทางเครดิตของผู้กู้เป็นอย่างไร หลังจากนั้นผมได้ศึกษาดูงานที่ บริษัท นวัตกรรม ผมกลับมามองตัวเอง และหน้าที่การงานของตัวเองแล้วสะท้อนให้ผมเห็นอะไรหลายอย่าง ผมมีความสุขและอิ่มเอมใจมากที่ได้เห็นภาพที่แท้จริงของการทำธุรกิจเพื่อสังคม ชาวบ้านได้มีโอกาส มีรายได้ มีงานทำ มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น จากธุรกิจนี้ สุดท้ายแล้วนอกจากผมจะคิดว่าคนที่ต้องการกู้เงินต้องการกู้เพื่อนำไปลงทุนเขาเอาไปลงทุนทำอะไร ผมต้องมองให้ลึกเข้าไปอีกว่าสิ่งที่เขาจะลงทุนเขาทำเพื่อช่วยเหลือใครบ้าง

วันศุกร์ที่ 25 พฤษภาคม 2561

- รับฟังบรรยายสรุปการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง โดย คุณสลักจิต มั่นธรรมรักษา
- สรุปบทเรียนการเรียนรู้โดย Prof. Toyama Ryoko

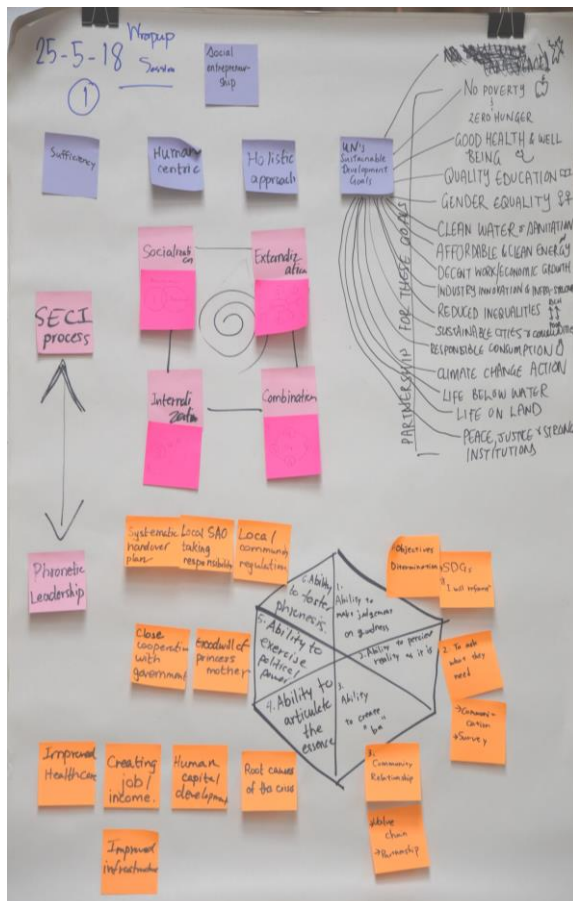


สรุปเนื้อหาการเรียนรู้ของคุณะ

กว่า 30 ปี ที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินงานด้านการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ โดย “สมเด็จพระเจ้า” เป็นผู้ก่อตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านในพื้นที่ให้พ้นจากปัญหายาเสพติด ความเจ็บป่วย ความยากจน และไม่มีโอกาสทางการศึกษา ไม่เพียงแต่ให้ความช่วยเหลือเท่านั้น โครงการฯ ยังได้ให้โอกาสด้านการฝึกอาชีพเพื่อโอกาสทางการสร้างงานสร้างอาชีพให้เขาช่วยเหลือตัวเองได้ และได้ขยายผลไปยังพื้นที่ที่ประสบปัญหาเหมือนเช่นพื้นที่ออยตุงในอดีต เช่น ประเทศอัฟกานิสถาน อินโดนีเซีย พม่า รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้สนใจทั้งในและต่างประเทศเดินทางมาศึกษาดูงาน เพื่อศึกษาเรียนรู้งานด้านการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง และการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนของมูลนิธิ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ได้

โครงการพัฒนาโดยตั้งเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เชิงประยุกต์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และมีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา การติดต่อสื่อสารเป็นพื้นฐานสำคัญ อาศัยความเป็นผู้นำของคนในพื้นที่ สร้างการบริหารจัดการที่ดี และมีทัศนคติดี เพื่อจะทำให้ภาพ (โครงการ) นั้นๆ สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เริ่มต้นจาก จุดเล็กๆ ไปสู่ความพยายามอย่างต่อเนื่อง การลองผิดลองถูก การสนับสนุนกันและกัน ความเชื่อมั่นไว้วางใจซึ่งพัฒนาจากการพัฒนาความสัมพันธ์ ทั้งนี้ เมื่อเกิดความผิดพลาด การให้โอกาสครั้งที่สองถือเป็นเรื่องสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อความเจริญของสังคมอย่างยั่งยืน

กลุ่มที่ 1 Social entrepreneurship



โครงการนี้มีจุดเริ่มต้นมาจากการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จฯ เยี่ยมเยือนในพื้นที่เพื่อทอดพระเนตรและช่วยเหลือประชาชน และหลังจากนั้นก็ได้มีการขยายผลไปช่วยเหลือคนในพื้นที่ที่มีปัญหาอยู่ ทั้งทางด้านสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ เน้นให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้เขาช่วยเหลือตัวเองได้

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าชาวบ้านมีทักษะในการปลูก ดูแล และแปรรูปกาแฟอาราบิก้าได้ และยัง สามารถตลาดทั้งในและต่างประเทศได้ด้วยตัวเขาเอง นั่นเป็นเครื่องยืนยันถึงศักยภาพ ของคนในพื้นที่



กลุ่มที่ 2 Essence of MFLF and Essence of GLIK



Essence of MFLF

- เจ็บ จน ไม่รู้
- 3 S เอาตัวรอด – ความพอเพียง – ความยั่งยืน
- การศึกษา – ความเป็นอยู่ – สุขภาพ

Essence of GLIK

การเรียนรู้รากเหง้าของปัญหาจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

กลุ่มที่ 3 Leaders for Sustainability

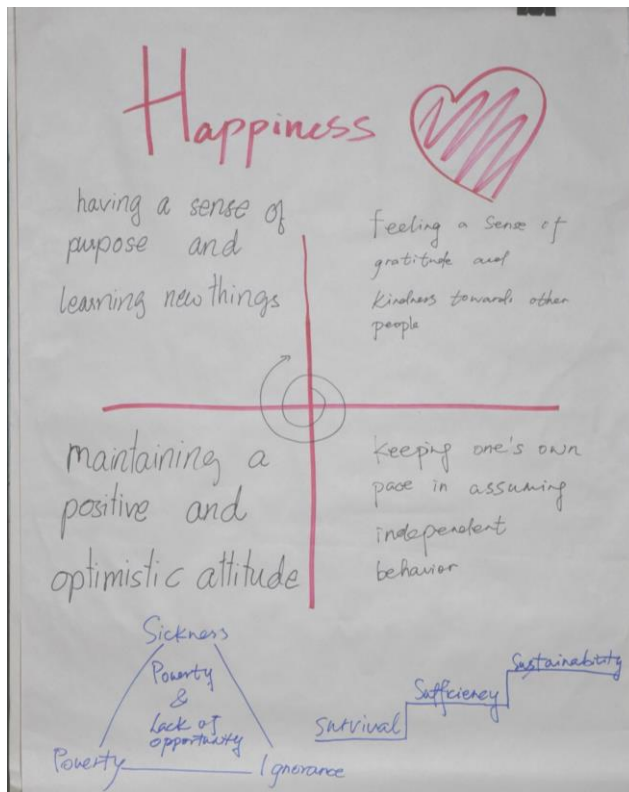


ผู้นำเพื่อความยั่งยืน

- ช่วยเขาให้เขาช่วยตัวเองได้
- หลักการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืน
- หลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง
- เข้าใจรากเหง้าของปัญหาเพื่อนำไปสู่การหาหนทางแก้ไขปัญหา
- เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา



กลุ่มที่ 4 Happiness



ความสุข

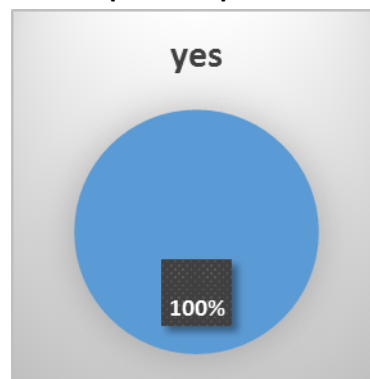
การเรียนรู้จากการที่ได้พูดคุยกับคนในพื้นที่ เราได้เห็นความเปลี่ยนแปลง การเกิดของสิ่งใหม่ๆ จากการเรียนรู้และ ลงมือทำ นำมาพัฒนาตนเอง ทำให้มองเห็นถึงความสุขที่อยู่ในพื้นที่แห่งนี้ ความสุขของการอาศัยอยู่ การทำงาน ทุกๆที่ เพราะพวกเขามีความสุขที่เขา มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ อย่างยั่งยืน



4. ผลการประเมินความพึงพอใจและการประเมินด้านการจัดการ

Summary of the satisfactory survey
The study visit at the Doi Tung Development Project and
The Reforestation Project at Pang Mahan Village
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage
JAIMS-GLIK Spring 2018
21st – 25th MAY 2018

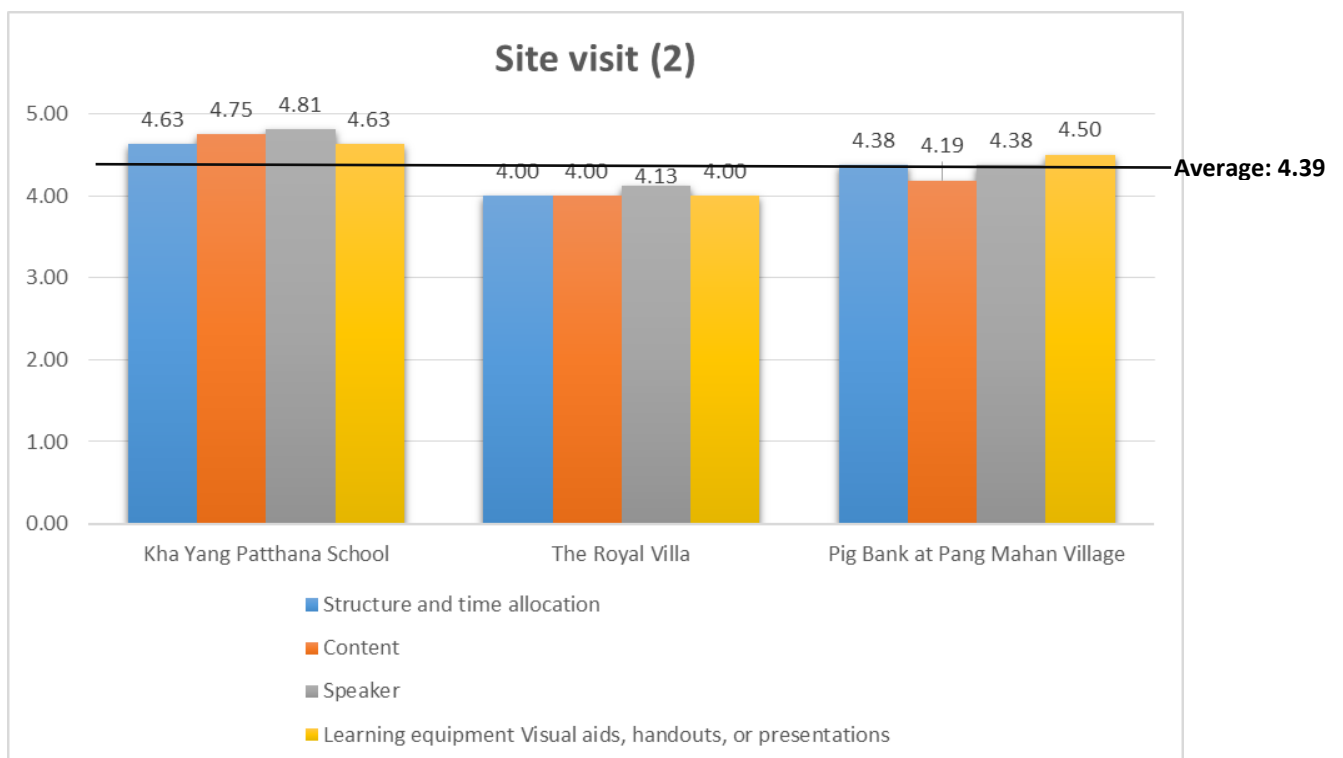
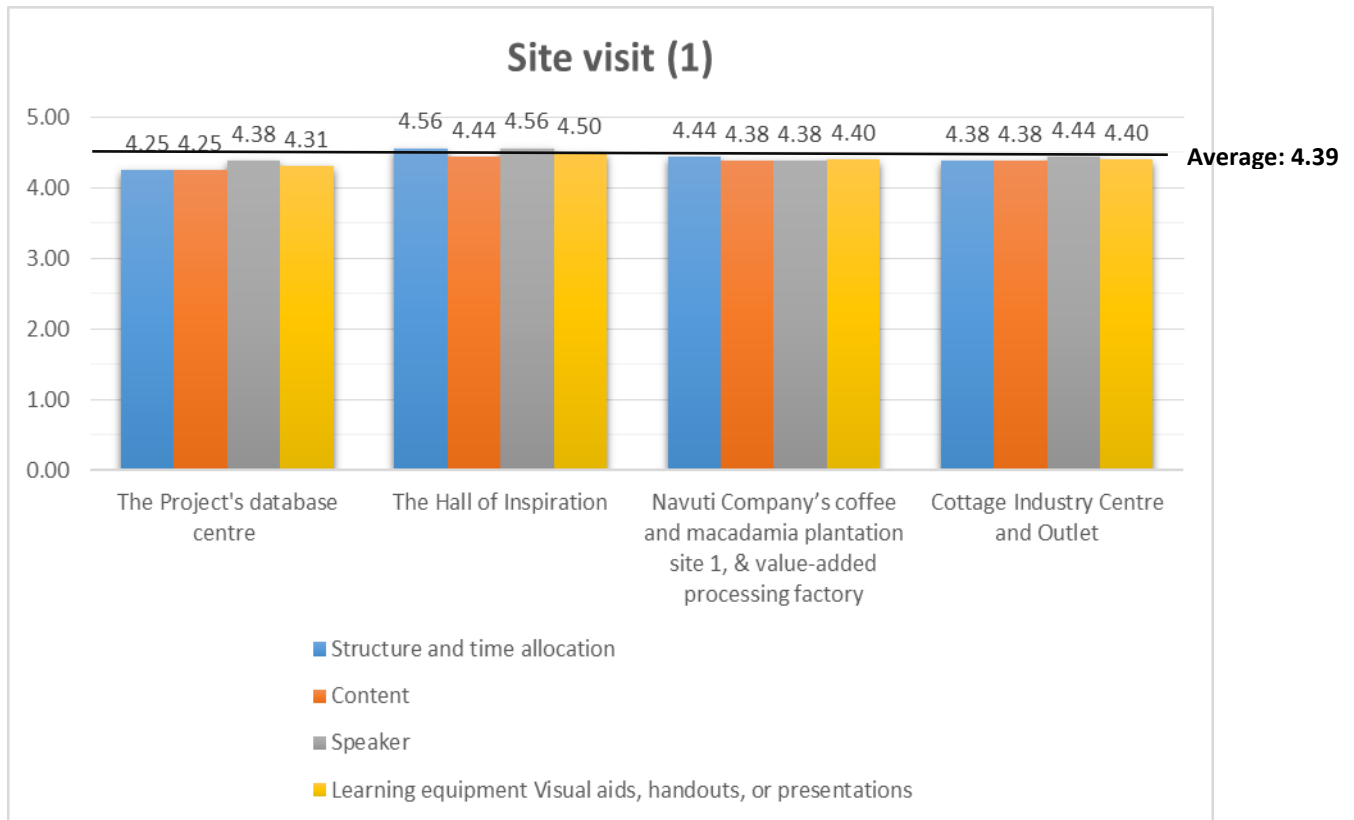
1. Participants' expectation met



- Overall view of the project. To see it clearly, there must be more time & chance to work directly on field or with the organization itself
- All parts, all the lectures & places we visited
- All exceed my expectations. Fantastic visit
- We could learn and feel from many kinds of actual places
- This is different from other stories we've learned before
- Clear design of whole program
- Well-sequenced program delivery
- The concept of sustainable development and its application
- We could touch many actual things
- Visit to Pang Mahan reforestation site
- Social innovation in real Gamba
- Hall of inspiration.
- Visit and participate in local development activity with local community (weir construction)
- Sustainable development holistic approach

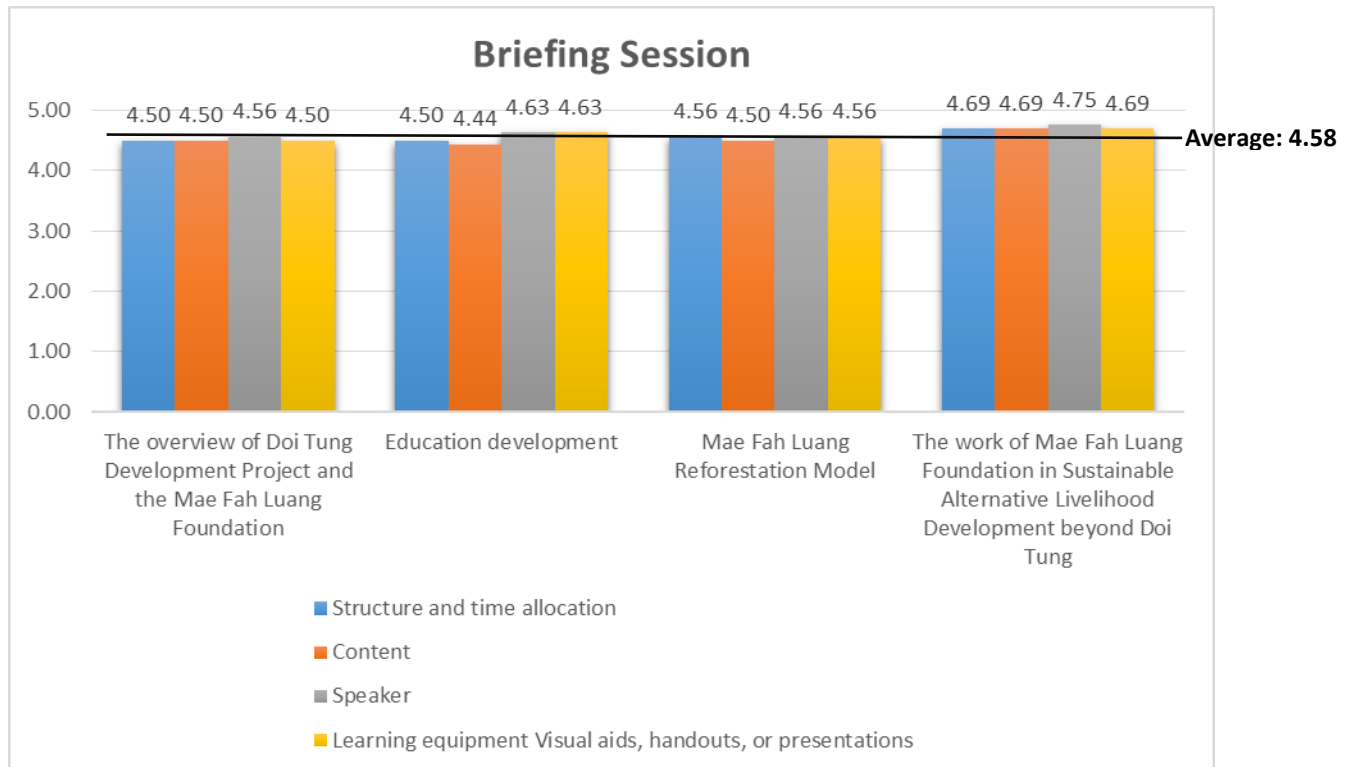


2. Site visit

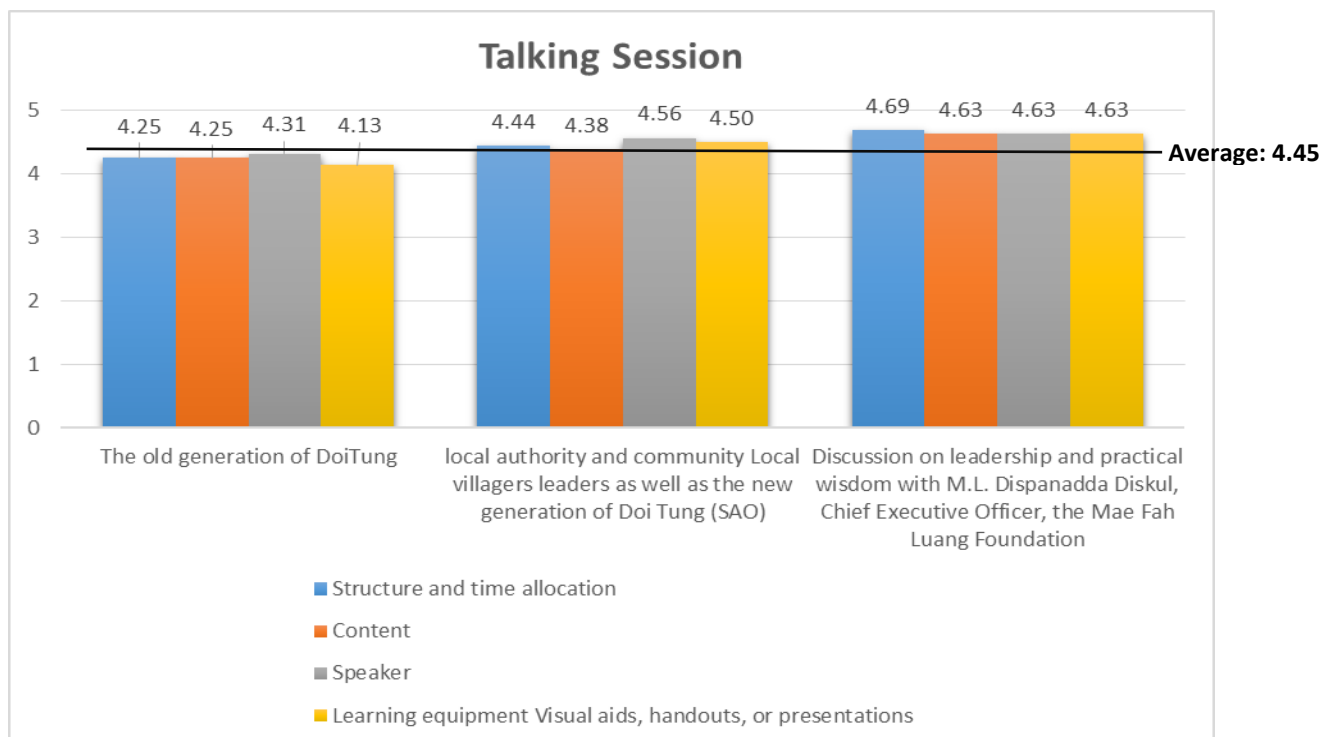




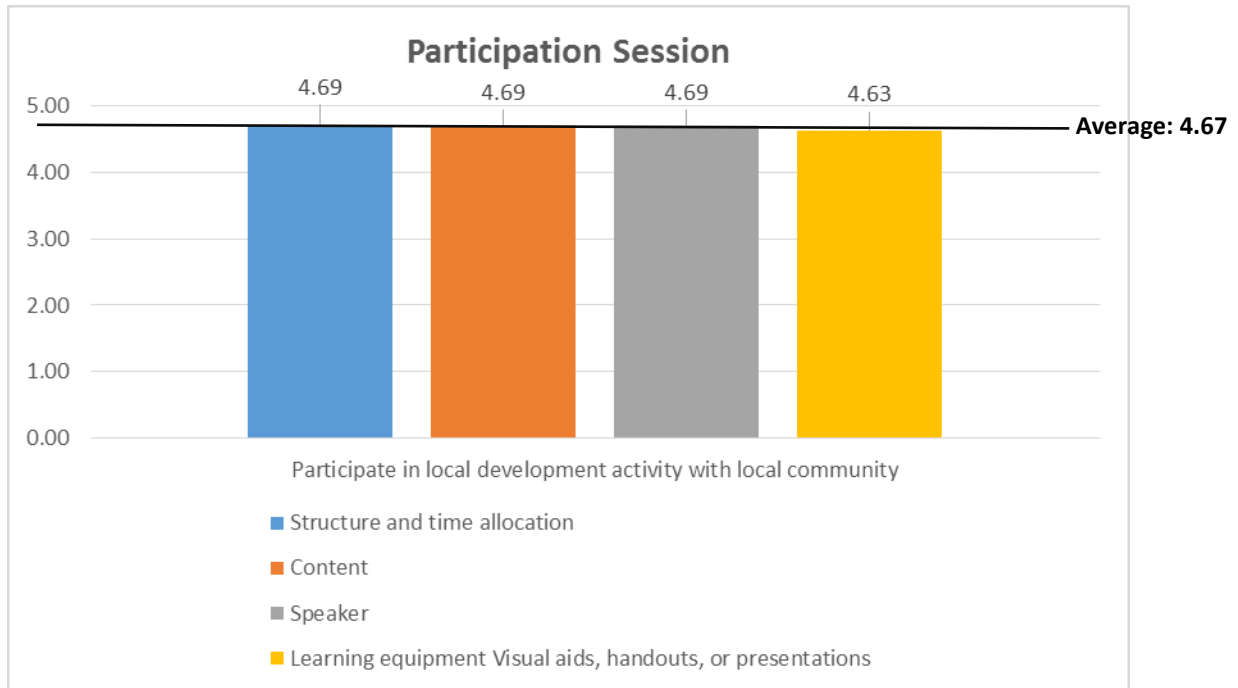
3. Briefing Session



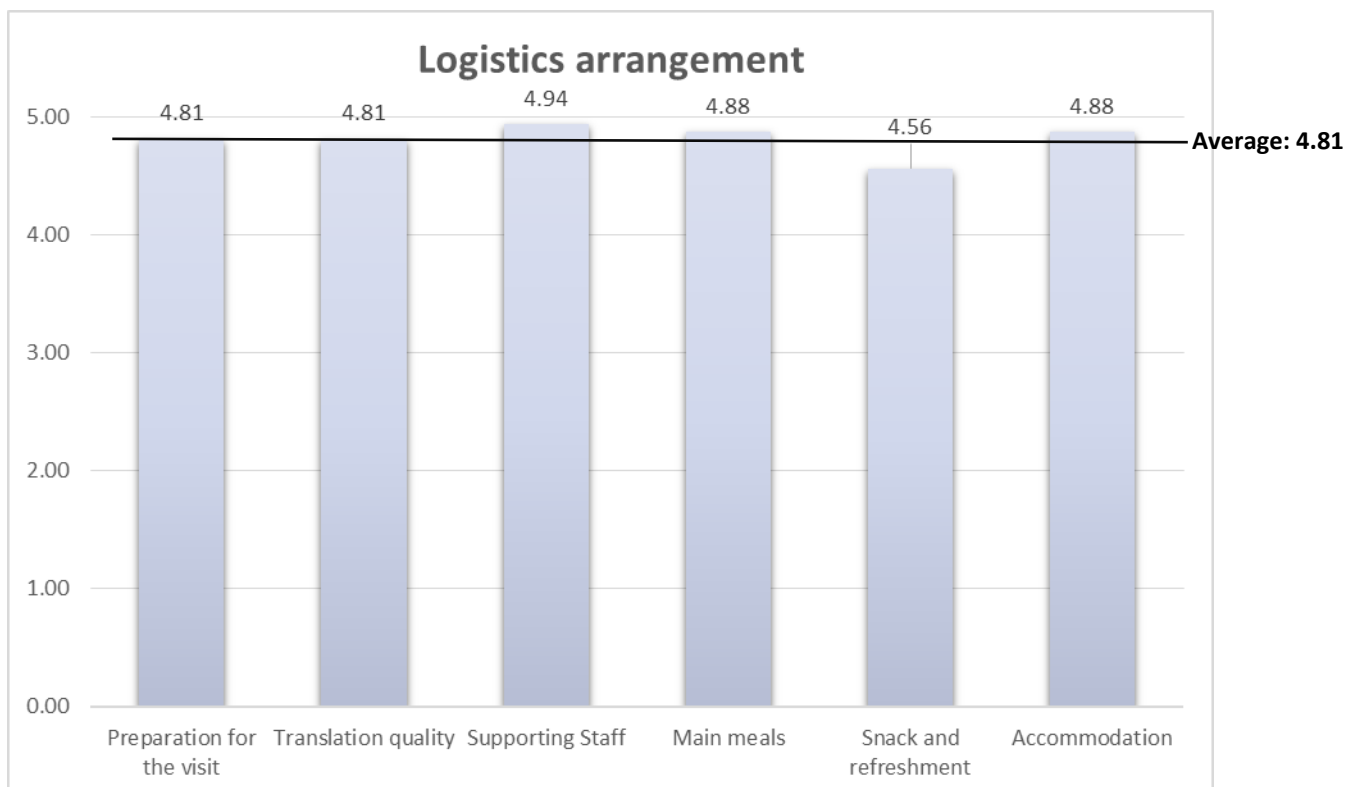
4. Talking Session



5. Participation Session



6. Logistics arrangement





Comments on logistic:

- All of logistic arrangements are very good and comfortable
- Excellent logistic management
- Very satisfied
- Very good
- The staff are very accommodating and always smiling
- I warned to know when the refecton session ends within schedule chart
- Room 211 is really bad. Please block from insects

7. Additional topics recommended for future program:

- Organizational structure, including local communities following timeline
- Side Effects & challenges for development implementation
- This was great, very inspiring keep up the great work
- Learn more about now entrepreneurial spirit is prepared in Doi Tung for transition & for future development
- How political power is utilized for realization of the project here and elsewhere
- Workshop on relevant strategic management topic or particular problem for example how to formulate solution for market expansion
- Explanation of the effects of Doi Tung project on surrounding golden triangle are and feedback from Myanmar and Laos government or people
- Private enterprises in developing economy
- For communicating with all participants, I'd like to recommend you to use some chatting application
- Mae Fah Luang Art and cultural park and Hall of Opium
- Visit to the site where poppies used to be grown
- Eco tourism
- Renewable energy



8. Other comments

- Thank you for all
- Thank you for your generous in spirit. It was a great experience to learn from Doi Tung Development project & Mae Fah Luang Foundation
- It's a good chance to come and visit Doi Tung
- Great project to contribute to common goodness. May your replication of the project work well so that more people get benefits.
- It would be great if we can have internship at Mae Fah Luang Foundation
- I really enjoy this project. It makes always stay in "listen & learning" mode, we always think about the reaction between my project and Doi Tung one
- Just one concern, there should be laundry machine for the participants. It was very tired in the evening for reflection and it look a long time



ภาคผนวก



1. Participants List

No.	Name	National	Organization	Title of Current position
1	MS. NWE NWE OO	Myanmar	Myanmar computer company Ltd. (MCC)	Chief Operation Officer
2	MS. ELVIRA RAYOS DEL SOL FLORES	Philippines	City Government of San Juan	City Government Resource Department Head Officer
3	MS. YA- CHU FAN	Taiwan	Nanshan High School	Senior Teacher / Director of Foreign Language Center
4	MR. YASUFUMI YODA	Japan	Advantest Corporation	Staff
5	MR. WAI YAN LIN	Myanmar	Sein Gay Har	Director
6	MR. REIJI WAKASHIMA	Japan	PFU Limited	Engineer
7	MS. JUNKO KITAGAWA	Japan	Densan Co, Ltd.	Staff
8	MR. MAHAMAD IKALASUL AMAL	Indonesia	Indonesia Institute Sciences	Director
9	MR. KOHEI ARAI	Japan	Fujitsu Social Laboratory Limited	Project Manager
10	MR. DUNG QUOC DOAN	Vietnam	SUGAR Ventures Vietnam	Senior Marketing Manager / Head of Marketing
11	MR. TRUNG THANH LUONG	Vietnam	National Payment Corporation of Vietnam	Deputy Head
12	MR. RATHANA PHAT	Cambodia	Chip Mong Insee Cement Corporation	Recruitment Officer
13	MR. DANIEL SANJAYA	Indonesia	Great Giant Pineapple	Strategic Management / RDO Manager
14	MS. HANNAH ELSIE NORTON	New Zealand	Chapman Tripp	Senior Communications Exclusive



15	MS. XIAOJI ZHOU	China	Cultural Palace of Nationalities	PR And Media Manager
16	MS. YU SIANG CHIENG	Malesia	Schneider Electric	International Communication Business Partner

2. แบบประเมินความพึงพอใจในการศึกษาดูงาน

Evaluation form

Study Visit for JAISMS – GLIK SPRING 2018

21st – 25th MAY 2018

Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

1. Does the study visit meet your expectation?

☐ Yes. Please indicate which part:

☐ No. Why not?

2. In your opinion, how useful was each session?

Session	Structure and time allocation	Content	Speaker is knowledgeable and response to questions clearly	Learning equipment Visual aids, handouts, or presentations are clear and provide appropriate contents	If not, please indicate how to improve
Briefing on the overview of Doi Tung Development Project and the Mae Fah Luang	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor	



Session	Structure and time allocation	Content	Speaker is knowledgeable and response to questions clearly	Learning equipment Visual aids, handouts, or presentations are clear and provide appropriate contents	If not, please indicate how to improve
Foundation	☐ Not well	☐ Not useful at all	☐ Not well	☐ Not well	
Visit the Project's database centre	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Visit the Hall of Inspiration	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Talking session with the old generation of DoiTung	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Visit Navuti Company's coffee and macadamia plantation site 1, & value-added processing factory	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Visit Cottage Industry Centre and Outlet	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Visit Kha Yang Patthana School	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor	



Session	Structure and time allocation	Content	Speaker is knowledgeable and response to questions clearly	Learning equipment Visual aids, handouts, or presentations are clear and provide appropriate contents	If not, please indicate how to improve
	☐ Not well	☐ Not useful at all	☐ Not well	☐ Not well	
Briefing on Education development	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Talking session with local authority and community Local villagers leaders as well as the new generation of Doi Tung (Sub-district Administrative Organization: SAO)	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Visit the Royal Villa	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Discussion on leadership and practical wisdom with M.L. Dispanadda Diskul, Chief Executive Officer, the Mae Fah Luang Foundation	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Visit Doi Chang Moob Military Base	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	



Session	Structure and time allocation	Content	Speaker is knowledgeable and response to questions clearly	Learning equipment Visual aids, handouts, or presentations are clear and provide appropriate contents	If not, please indicate how to improve
Visit Mae Fah Luang Garden	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Visit Pig Bank at Pang Mahan Village	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Briefing on Mae Fah Luang Reforestation Model	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Discussion with local leaders and representatives	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	Page 4 →
Participate in local development activity with local community	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	
Briefing on the work of Mae Fah Luang Foundation in Sustainable Alternative Livelihood Development beyond Doi Tung	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very useful ☐ Quite useful ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not useful at all	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	☐ Very well ☐ Well ☐ Moderate ☐ Poor ☐ Not well	



3. Please indicate your overall satisfaction with the logistics arrangement of this study visit.

Satisfaction Topics	Very satisfied (5)	Somewhat satisfied (4)	Neutral (3)	Somewhat dissatisfied (2)	Very Dissatisfied (1)
Preparation for the visit	☐	☐	☐	☐	☐
Translation quality	☐	☐	☐	☐	☐
Supporting Staff	☐	☐	☐	☐	☐
Main meals	☐	☐	☐	☐	☐
Snack and refreshment	☐	☐	☐	☐	☐
Accommodation	☐	☐	☐	☐	☐

Other comments on logistic:

4. Please suggest specific topics you would like to study for future program

5. Do you have any other comments you would like to share?

Thank you for your time and have a safe journey!
Your response helps us to improve future events.